

بابهت : حوکمی به رۆژوووبون له کاتی نهجمادانی تاقیکردنهوه کان.

ژماره ی فهتوا : ٢٠١٨ / ٥ ... ٢٠١٨ / ٥ / ٢٩ ز - ٢٩ شعبان ١٤٣٩ ک .

بابهت : خواپهرسته کان

((حوکمی به رۆژوووبون له کاتی نهجمادانی تاقیکردنهوه کان))

خوای گهوره دهفهرموئ ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.... فَتَلَوْا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ النحل : ٤٣
سوپاس بۆ خودای پهروهردگار، درود و سلاو بۆ گیانی پیغه مبهرو یار و یاروه رانی

دوای نهوه ی له لایه نه چهند قوتایی کوه له چهند شوینیکی جیا جیا له کوردستان پرسپاری نهوه ناراسته ی لیژنه ی
بالای فهتوای ههریمی کوردستان کرا سهبارته بهوه ی که نایا دروسته بۆ قوتاییانی پۆلی دواژه له کاتی
تاقیکردنهوه ی کۆتایی بهرۆژوو نه بن یان نا؟

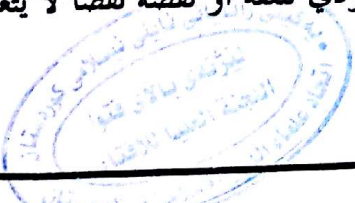
لیژنه ی بالای فهتوای ههریمی کوردستان کۆبهوه له رۆژی سی شهم ٢٩ ی شهعبانی ١٤٣٩ هـ بهرامبهرو
٢٠١٨ / ٥ / ٢٩ زاینی ، بۆ باس و لیکۆلینهوه له مهسهله فیقهیه و توژیتهوه کردن له ههموو لایه نه کانی، و نه مه
فهتواییه ی خوراهوه ی دهکرد:

روون و ناشکرایه که پۆژووی مانگی په مهزان واجبه له سهرو ههموو موسولمانیکی بالغی عاقل، پیاو بیته یان
نافرته. نه مه تهرکه تاییه شه په یه وهسته به توانای که سه که وه، ههر بۆیه ریگه دراوه له کاتی نه خو شیدا، یان سه فهدرا
به پۆژوو نه بیته له مانگی په مهزاندای به مه رجی دواتر بیانگریته وه و قهزایان بکاته وه خوای گهوره له قورنایی پیرۆزدا
دهفهرموئ: ﴿وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ البقرة
١٨٥

هه ندیک له زانایان کاره قورس و سهخته کان (الأعمال الشاقة) وهك کریکاری یان دروینه وهتد... که سه رچاوه ی
بژیوی و ژیا نی نهو مرو فیه بیته و نه کریت دوا بخریت بۆ دوای مانگی په مهزان وهك نه خو شی هه ژماریان کردووه،
فهتوایان داوه به پۆژوو نه بیته و دواتر قهزای بکاته وه.

شیخی نبین حه جهری هه یته می دهفهرموئ: "و یباح ترکه لنحو حصاد أو بناء لنفسه أو لغيره تبرعاً أو باجرة وإن لم
ينحصر الأمر فيه".

وه شیخی زه که ریای نه نصاری دهفهرموئ: "وبیاح ترکه ایضا لنحو حصاد أو بناء لنفسه أو لغيره تبرعاً أو باجرة وإن
لم ينحصر الأمر فيه وقد خاف على المال إن صام وتعذر العمل ليلاً أو لم يكفه فيؤدي لتلفه أو نقصه نقصاً لا يتغابن
بمثله" حاشیه الجمل علی المنهاج (٣٣٢/٢).

له اعانة الطالبين هاتورة (وفي الكردي ما فيه: وظاهر انه يدق با لصادين في ذلك سائر ارباب الصانع الشافعي)
جا به نيسبت قوتاياني بۆلى دوانزه كه تاقيكردنه وه كه يان دهه كه ويته مانگى په مهزان نه وانيش ده كريت ههول وماندو
بوون سه عى كردنه كه يان قياس بكرته سهر كار ه سه خته كان چونكه شيوازي ژياني نيستا وای ليها توره كه دواړوژو
دهستكهوتنى ههلى كار بۆ زوربهى نهو قوتايانه په يوه سه به به دهسته ياني غره ي باش و پروانامه وه به لام پتويسته
په جاوى نه م خالانه ي خواره وه بكه ن:

په كهم: نه سل نهويه بهر وژوو بيت، نهرا دهى خوى به هيز بكات و پشت به ستيت به خواى گه و ره و به شدارى
تاقيكردنه وه كاني بكات ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا﴾^(١).

دووهم: نهو هيشى تواناي نيه و پتي وايه به هوى به وژوو بوونه وه ناتوانيت تاقيكردنه وه كاني نه نجام بدات يان غره ي
به دلى خوى پتيهت دروسته بهر وژوو نه بيت به م هرجانه ي لاي خواره وه :

ا - نهيت به واقعي و فيعلي بزاني تواناي نيه و توشى زيان نه بيت. (تضرراً حقيقياً لا مهوماً).

ب - شهو نيهت بيتي و بارشيو بكات و بهر وژوو بيت تا نهو كاته ي تواناي ههيه بهرده وام بي له سهر وژوو وه كه ي
كه تواناي نه ما ييشكيتيت.

وهك شيخي نه زره عى گه و ره زاناي مه زه به ي شافعي فه توى بۆ هاوشيوه ي قوتايان داوه لهو كه سانه ي كار ه كانيان
گران و قور سه ده فهرموى: "يجب على الحصادين تبیت النية في رمضان كل ليلة ثم من لحقه منهم مشقة شديدة أفطر
وإلا فلا"^(٢).

به لگه ي نه م فه توى به ش نه م تايهت و فهرمو ودانه ن:

خواى گه و ره ده فهرموى: ﴿لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾^(٤).

هه و ره ها ده فهرموى: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾^(٥).

پتقم به ريش (دروودى خواى له سهر بيت) فهرمو ويه تى :

﴿دعوني ما تركتكم، إنما هلك من كان قبلكم بسؤالهم على أنبيائهم فإذا نهيتكم عن شيء فاجتنبوه، وإذا أمرتكم بأمر
فأتوا منه ما استطعتم﴾ متفق عليه .

ج - نه م فتوايه بۆ كاتى زه و رهت يان پتويستى زوره ياساى فيقهيش وايه : "الضرورة أو الحاجة التي تنزل منزلتها تقدر
بقدرها"^(٦).

١ - اعانة الطالبين (٢/٢٦٨).

٢ - الطلاق : ٤.

٣ - الشرواني على التحفة (٣/٤٣٠).

٤ - البقرة: ٢٨٦.

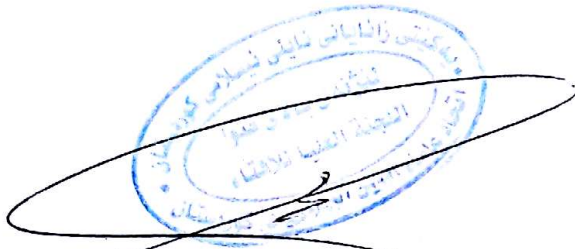
٥ - التغابن: ١٦.

٦ - وانه: القواعد الفقهية وتطبيقاتها في المذاهب الأربعة د. محمد مصطفى الزحيلي (١/٢٩٣) والفقه المنهجي على مذهب الإمام الشافعي رحمه الله تعالى (١٠٦/٣).

نۆڤە کار کردۆ، بەم ئابوابە بەس ئاواستەم بەس مەرج و تەبەییاتی پێشور یاس کران و ئهتواکه راسا سیه، دههیت هەر قوتابهک خۆی تاقی بکاتهوه پاشان بپار بدات.

وه به رهچاوکردنی ئهم ههموو شتانه حهرام و قهدهغهیه بهرۆزوو نههیت باشرین پێگه وهك و باسمان کرد نهوهیه که ههمو شو نههیت بهیانی به پۆزووییت، ههرکات گهیشه نهو ناستهیه که توانای نهیه بهردهوام بیت و زبانی لی نهکهوی نهو کات پۆزووه که بشکینی.

د- نهو قوتابهیه بهو شیوهیهیه باسمان کرد پۆزووه کهی شکاند پتویسته دوای پهههزان قهزای بکاتهوهو تههها قهزا کرد نهوهشی لهسههرو پتویسته نهیه کهفارهت بدات.

لیژنه‌ی بالای فه‌توای هه‌ریمی کوردستان

هه‌ولێر : ٢٠١٨/٥/١٥ زاینی

٢٩ ی شه‌عبانی ١٤٣٩ کۆچی

